

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
John Dagobert
Landskapsarkitekt

Enligt sändlista

Förordnande om utvidgat strandskydd i Gullspångs kommun

Innehåll

Beslut
Redogörelse för ärendet
Inkomna yttranden
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Kungörelse
Hur man överklagar
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Kartor med läsanvisning
Bilaga 2. Sändlista
Bilaga 3. Redogörelse för samråd
Bilaga 4. Besvärshänvisning, blankett O4

Beslut

Länsstyrelsen förordnar enligt 7 kap. 14 § miljöbalken (1998:808), att de sjöar som anges nedan omfattas av utvidgat strandskydd. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill det angivna avståndet från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd, detta gäller även från strandlinjen för öar.

Utvidgat strandskyddsområde 100-300 meter
Vänern

Utvidgat strandskyddsområde 100-200 meter
Gårdsjön (med Kvarndammen)
Narven
Skagern (del av)
Unden

I vissa områden har anpassning av strandskyddets utbredning gjorts. Strandskyddsgränsen har då anpassats så att den istället för att gå ända ut till 300 eller 200 meter från stranden följer vägar, järnvägar, befintlig bebyggelse m.m. inom 100-300 respektive 100-200 meter från strandlinjen. Dessa *anpassade strandskyddsgränser* gäller som beslutsgräns för det utvidgade strandskyddsområdet med redovisad utsträckning i kartbilagorna 1.1-1.25. De områden där Länsstyrelsen beslutat om anpassad strandskyddsgräns beskrivs också i texten under rubriken *Länsstyrelsens bedömning* för Vänern och Skagern.

Detta beslut påverkar inte i någon del det generella strandskyddet.

Länsstyrelsen upphäver härmed tidigare beslut från den 1 december 2014, dnr 511-33451-2012 rörande förordnande om utvidgat strandskydd i Gullspångs kommun.

Beslutet gäller omedelbart även om det överklagas.

Redogörelse för ärendet

I Sverige gäller strandskydd vid samtliga stränder vid havet, insjöar och vattendrag. Strandskyddet omfattar land och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Länsstyrelsen kan i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa förutsättningar för allemansrättslig tillgång till strandområden eller för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (tidigare Skaraborgs län) har tidigare reglerat strandskyddet i länet genom särskilda beslut. För de kommuner som tidigare tillhörde Skaraborgs län (däribland Gullspångs kommun) fattades

detta beslut den 26 juni 1975. Beslutet innebar bl.a. att utvidgat strandskydd skall råda inom land- och vattenområde (öar inbegripna) intill angivet avstånd på 200 eller 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd vid de sjöar som angivits i till beslutet bifogad förteckning.

Den 1 juli 2009 trädde nya strandskyddsregler i kraft som bl.a. innebär att efter den 31 december 2014 gäller utvidgat strandskydd endast inom områden som har beslutats med stöd av den nya lagstiftningen. Detta innebär att de av Länsstyrelsen tidigare fattade besluten inte längre gäller i de delar som avser utvidgat strandskydd.

Mot bakgrund av de nya strandskyddsreglerna har Länsstyrelsen gjort en översyn över kommunens strandskydd och den 1 december 2014 fattat ett nytt beslut om utvidgat strandskydd inom Gullspångs kommun. Beslutet överklagades inte men Länsstyrelsen uppmärksammade att beslutet inte kungjorts korrekt. Länsstyrelsens beslöt då att ta upp ärendet för förnyad behandling.

Förslag till beslut i ärendet sändes åter på remiss och kungjordes genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar, Mariestads-Tidningen och Skaraborgsbygden under vecka 11 år 2016. Av annonsen framgick att förslag till slutligt beslut fanns tillgängligt på Länsstyrelsens hemsida, på Länsstyrelsens kontor samt på kommunkontoret. Tid för att inkomma med eventuella yttranden eller synpunkter på förslaget till slutligt beslut angavs till den 29 april 2016.

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanfattning av yttranden som inkommit över förslaget till utvidgat strandskydd i Gullspångs kommun, då det var på remiss under våren 2016. En sammanställning av alla yttranden som inkom vid denna remiss och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i bilaga 3.

Länsstyrelsen i Örebro län påtalar att Länsstyrelsen i Örebro län den 18 december 2014 tog beslut om ett utvidgat strandskydd intill 200 meter på land och över vatten för sjön Unden. Sjön Skagern har sedan 1 januari 2015 enbart generellt strandskydd i Örebro län. För Gårdsjön med Kvarndammen har Örebro län inte för avsikt att utvidga strandskyddet för den del som ligger i Örebro län. I övrig har Länsstyrelsen i Örebro län inga synpunkter på förslaget.

Västergötlands Ornitologiska Förening anser att förslaget innebär ett gott underlag för den biologiska mångfalden i områdena och att fågellivet kommer att gynnas.

LRF och Mellersta Götalands Jordägareförening anför att förslagen saknar landsbygdsperspektiv. Den nya strandskyddslagen syftade till att stärka strandskyddet i områden med högt exploateringsstryck, och sänka skyddet i andra områden. LRF anser vidare att jordbruksverksamhet är viktigt för att hålla markerna öppna och att Länsstyrelsen inte får göra en alltför strikt tolkning av vad som klassas som näringsverksamhet i undantagen för areella näringar.

De anser vidare att samrådet är otillräckligt och att kungörelsedelgivning inte kan användas i det här fallet. Förslagen innebär vidare ett alltför stort ingrepp i äganderätten och strider mot proportionalitetsprincipen. Det är lagstridigt att ersättning inte utgår till markägarna.

De anser också att 100 meter strandskydd är tillräckligt. Utvidgningarna är alltför generella och underlaget är otillräckligt. I vissa fall ingår mark som inte är skyddsvärd, exempelvis hamnområden och befintliga bostadstomter, i strandskyddet.

Mariestads kommun anser att ett differentierat strandskydd istället bör införas och Kristinehamns kommun påpekar att samma principer som gäller för utpekande av utvidgat strandskydd i Värmland även bör gälla för Västra Götalands län

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Bestämmelser

Strandskydd omfattar normalt land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet (7 kap. 13-14 § miljöbalken).

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Ett beslut att utvidga strandskyddsområdet ska gälla omedelbart även om det överklagas (7 kap. 14 § miljöbalken).

Av förarbeten till de nya strandskyddsreglerna som trädde i kraft den 1 juli 2009 (prop. 2008/09:119 s. 99) framgår att de nya bestämmelserna i miljöbalken utgör en skärpning av kravet för att utvidga det område som omfattas av strandskydd. En utvidgning får ske om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Avsikten är att det ska finnas ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd. Ett beslut om utvidgat strandskydd behöver grundas på hänsyn till berörda områdens värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Enligt propositionen kan beslutet om utvidgat strandskyddsområde komma att avse:

1. Områden som omfattas av annat områdesskydd, till exempel naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § andra stycket och 4 kap. 2-8 §§, som är relevanta för strandskyddet,
3. kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. tätortsnära strövområden, eller
7. ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Enligt 24 § 6 punkten förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska remiss av förslag till beslut om utvidgning av strandskyddsområdet enligt 7 kap. 14 § miljöbalken ske under förutsättning av att beslutet gäller för en längre period än sex månader.

Allmänna överväganden

Länsstyrelsen har granskat strandområdena i sin helhet och bedömt i vilka områden:

- strandskyddet behöver utvidgas till 200 eller 300 meter,
- strandskyddet behöver utvidgas, men det finns en yttre gräns i form av bebyggelse, väg eller järnväg där en utvidgning av strandskyddet i området inom eller bakom etableringen inte bidrar till att säkerställa något av strandskyddets syften (alltså en utvidgning mellan 100 och 300 meter som begränsas av bebyggelse, väg eller järnväg).

För att minska mängden framtida prövningar av dispenser framför allt för kommunerna har Länsstyrelsen även tagit ställning till områden som t.ex. etablerade tomter inom strandskyddsområdet. Länsstyrelsen har undantagit dessa områden genom anpassning av det utvidgade strandskyddet i de fall då det får marginell påverkan på säkerställandet av strandskyddets syften.

Ett av strandskyddets syften är att säkra strandområden så att de förblir tillgängliga enligt de grunder som gäller för allemansrätten. Skyddet baseras på uppfattningen att stränderna är en av de mest värdefulla tillgångarna för friluftslivet i dess olika former. Strandskyddet ska långsiktigt möjliggöra för människor att nu och i framtiden fritt kunna ströva utmed stränderna, att vistas där, att bada eller att bara njuta av den naturupplevelse som mötet med vattnet ger, antingen det gäller havet, insjön eller något vattendrag. Strandskyddet utgör dessutom en väsentlig del av säkerställandet av riksintressen för naturvård, friluftsliv och fiske enligt 3 kap. miljöbalken.

I översynen har Länsstyrelsen identifierat de strandområden som har särskilt höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet kring de sjöar som haft utvidgat strandskydd enligt tidigare beslut. Dessa områden bör omfattas av

ett utvidgat strandskydd för att förhindra att de exploateras och förlorar sina värden. Tillkommande exploatering, även om den sker utanför hundrameterzonen, riskerar att bland annat skada ett områdes orördhet och upplevelsevärden eller dess biologiska värden och därmed dess värden för friluftslivet och växt- och djurlivet.

Områdesskydd som naturreservat, kulturresevat, Natura 2000-områden, nationalparker, djur- och växtskyddsområden, naturminnen och landskapsbildsskydd är tydliga indikationer på områden med stor betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att dessa områden har så höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet att ett utvidgat strandskydd krävs för att säkerställa syftena.

Enligt Länsstyrelsens mening är områden som har pekats ut som riksintressen för naturvård eller friluftsliv enligt 3 kap. eller omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap. miljöbalken på grund av höga natur- och rekreationsvärden värdefulla för strandskyddets syften.

I Länsstyrelsens underlagsmaterial för beslutet ingår också olika inventeringar och klassningar av värdefull natur. Inventeringarna omfattar områden med värdefulla lövskogar, värdefulla vattendrag och våtmarker, nyckelbiotoper, skyddsvärda träd, ängs- och betesmarker samt värdefulla odlingslandskap. Vad det gäller de sjöar som har strandområden som omfattas av ovanstående inventeringar har Länsstyrelsen gjort en bedömning från fall till fall av dessa naturvärdens omfattning och betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen bedömer att områden med höga upplevelsevärden är viktiga att bevara för allmänheten eftersom det finns ett behov av tillgängliga strandnära sådana nu och i framtiden. Stockholms Regionplane- och trafikkontor har gjort flera utredningar om hur man kan mäta kvaliteter i frilufts- och rekreationsområden (bl.a. Regionplane- och trafikkontoret rapport "Nacka-Värmdökilen, Upplevelsevärden i Stockholmsregionens gröna kilar" 5:2004). Enligt dessa utredningar är det vanligaste önskemålet med att vistas i naturen att uppleva lugn och ro. Områdena ska gärna ha god tillgänglighet, vara stora, tysta och erbjuda variation och omväxling. För att uppleva värden som exempelvis orördhet och skogskänsla krävs att avståndet till störande exploatering är mellan 200 och 300 meter. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att större sammanhängande strandnära områden med höga upplevelsevärden, utan påverkan från närliggande bebyggelse, omfattas av utvidgat strandskydd, så att de inte exploateras på ett sätt som hotar det långsiktiga säkerställandet av strandskyddets syften i dessa områden.

I närheten av tätorter eller områden med sammanhållen bebyggelse är trycket att utnyttja kvarvarande obebyggda områden särskilt stort om de ligger strandnära. Här är också efterfrågan på tätortsnära rekreationsområden hög, eftersom det bor många människor på samma plats. Strandnära obebyggda områden i dessa lägen har därmed ett särskilt

stort värde utifrån strandskyddets syften. Länsstyrelsen bedömer därför att det vid sjöar med dokumenterade värden är av särskild vikt att det finns utvidgade strandskyddsområden intill och mellan tätorter och sammanhållen bebyggelse. Särskilt viktigt är detta i anslutning till platser som utgör populära turistmål.

Många av de värden som beskrivs ovan handlar om vikten av att bevara större sammanhängande områden tillgängliga för såväl allmänheten som växt- och djurlivet nu och i framtiden. Såväl upplevelsevärdena som värdena av oexploaterade områden för växt- och djurlivet skadas om områdena fragmenteras. Länsstyrelsen ser därför sammantaget starka skäl till att besluta om utvidgade strandskyddsområden som har en betydande storlek och inte delas upp i mindre områden eftersom de då tappar i värde.

Kring vissa sjöar är stränderna bitvis så flacka att marken där under delar av året ligger under vatten och tillgängligheten för allmänheten därför är tidvis begränsad. Exploatering utanför hundrameterzonen skulle här ytterligare begränsa allmänhetens tillgång till strandområdet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd i dessa områden är nödvändigt för att säkerställa allmänhetens tillgång till strandområdena.

Strandskyddets omfattning

Strandskyddsområdet får utvidgas så mycket som är nödvändigt för att säkerställa syftena med strandskyddet, dock högst till 300 meter från strandlinjen. I de flesta särskilt värdefulla strandområden bedömer Länsstyrelsen att ett utvidgat skydd om 200 meter är tillräckligt för att säkerställa skyddets syften. Utvidgat strandskydd om 300 meter bör dock kunna gälla vid stora sjöar, sjöar nära tätorter samt sjöar med andra synnerligen höga värden för växt- och djurliv och/eller friluftsliv.

I vattenområdet är de biologiska värdena generellt som högst i områden som ligger grundare än 6 meters djup. Vad gäller exploateringstryck så har Länsstyrelsen de senaste åren sett ett ökande intresse för olika typer av exploateringar i/på vattnet, t.ex. fiskodlingar. Den typen av exploateringar hindrar allmänheten från att färdas fritt i/på vattnet. De påverkar även strandområdenas upplevelsevärden negativt. Länsstyrelsen anser därför att strandområden med höga värden för strandskyddets syften ska omfattas av utvidgat strandskydd även ut över vattenområdet ett utvidgat strandskydd på land ska följas av ett utvidgat skydd även ut i vattnet.

Länsstyrelsen anser att det i vissa fall motiverat att anpassa strandskyddsgränsen efter befintliga bebyggelsegrupper, större vägar och järnvägar som är svåra att passera. Områden som omfattas av tät bebyggelse, samt områden som skärs av från strandområdet av stora och trafikerade vägar eller järnvägar har ofta ett begränsat värde för strandskyddets syften, och bör därför inte omfattas av utvidgat strandskydd. I områden med hög bebyggelsegrad och högt exploateringstryck kan dock ett sådant område fungera som en grön kil för tillgänglighet och växt- och

djurliv och därmed vara mycket värdefullt för strandskyddets syften. Därför måste en bedömning göras i varje enskilt fall.

Strandlinjen

Strandskydd räknas från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. I kartorna som bifogas beslutet används en strandlinje från Lantmäteriets fastighetskartas marklinjeskikt från den 21 oktober 2010. Strandlinjen i det skiktet utgör Lantmäteriets tolkning av var strandlinjen går vid normalt medelvattenstånd. Denna tolkning av var strandlinjen går skiljer sig bitvis från den tolkning som gjordes i det gamla beslutet från 1975, det kan t.ex. bero på nya dämningsregimer, annan mänsklig påverkan eller av naturliga processer som förnaansamling, d.v.s. att förmultnande växtdelar långsamt höjer botten, i flacka vassbevuxna strandområden.

I områden med flacka strandpartier har Länsstyrelsen dock valt att utgå ifrån en tolkad strandlinje, som gjorts utifrån flygbildsstudier. Anledningen är att områdena är grunda och ofta vassbevuxna, och Länsstyrelsen bedömer att den strandlinje som fastighetskartans marklinjeskikt visar i de här områdena är felaktig i förhållande till de faktiska omständigheterna. Den tolkade strandlinjen och dess förhållande till strandlinjen i fastighetskartans marklinjeskikt framgår av bilagda kartor.

Miljömål

Sveriges riksdag har formulerat 16 miljö kvalitetsmål som ska leda vår strävan att nå en ekologiskt hållbar utveckling. Utvidgningen av strandskyddsområden enligt detta beslut berör miljö målen:

- ”Levande sjöar och vattendrag”, som bland annat innebär att sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt,
- ”Ett rikt växt- och djurliv”, som bland annat innebär att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner ska värnas.

För att uppnå dessa mål är det många gånger angeläget att begränsa exploatering i närheten av sjöar och vattendrag. Det kan även vara nödvändigt för att inte bryta mot en miljö kvalitetsnorm eller för att motverka att vattnet uppnår god ekologisk status.

Berörda områdets värden

Vänern (bilaga 1.4, 1.7, 1.8 och 1.10-1.25)

Värdebeskrivning

Vänern är Sveriges största sjö och Europas tredje största sjö. Den har 22 000 öar och skär som utgör norra Europas största sötvattensskärgård, med över 50 arter av häckande sjö- och våtmarksfåglar. Vänern omfattas i sin helhet av geografiska bestämmelser enligt 4 kap. 2 § miljöbalken, där turismens och friluftslivets intressen särskilt ska beaktas. Vänern är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten för både natur och fiske, och är även av riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap. 5 § miljöbalken.

Vänern, som brukar benämnas som ett ”innanhav”, har en mångformig och naturskön kust med mycket goda möjligheter till rekreation och friluftsliv. Särskilt viktiga områden för friluftslivet är skärgårdsområden, sandstränder och badplatser. Flertalet besökare vill uppleva storslagna vyer och orörd natur och skärgårdsområden som är relativt tysta. Vänern besöks året om av långväga gäster och närboende som vill promenera, fiska, paddla, bada eller åka båt. Sportfisket är stort i hela Vänern under stora delar av året och fågelskådning är också populärt. Under vintern utnyttjas sjön av många för långfärdsskridskoåkning och isfiske. Vid flera platser kring Vänern ordnas skärgårdsturer för besökarna.

Vänern är mycket värdefull för växt och djurlivet. Det finns ett antal speciellt värdefulla naturområden i Vänern, dessa är följande;

- Grunda vikar och skärgårdar
- Sandstränder
- Öppna strandängar
- Stora sammanhängande vassområden
- Å- och älvmyningar och strömmande vattendrag
- Lövsumpskogar
- Skärgård med gammal skog och/eller bergbranter
- Kala eller sparsamt beväxta holmar och skär

De flesta av de särskilt värdefulla naturmiljöerna hotas dessvärre av igenväxning och ny bebyggelse som försämrar eller minskar områdena.

Omkring 270 hotade och sällsynta arter är knutna till Vänern. Speciellt viktiga är följande ansvarsarter (arter där Vänern har en stor del av Europas bestånd och därmed ett speciellt ansvar för dess överlevnad): Ursprunglig sjölevande lax och öring, fisken asp, fiskgjuse, fisktärna, storlom, rördrom, strandbräsa och grönskära. Den årliga inventeringen av Vänerns fågelskär ingår i den regionala miljöövervakningen i Vänern, som bedrivs i samarbete mellan länsstyrelserna i Värmland och Västra Götaland samt Vänerns vattenvårdsförbund, och bekräftar Vänerns särskilda betydelse för fågellivet. Ett tjugotal arter upptagna i bilaga 1 till Fågeldirektivet häckar i Vänerns strandområden. Vänerskärgårdarna är mycket rika på häckande fåglar, inklusive flera rödlistade arter, samt fisktärna och storlom, vars populationer är av internationell betydelse. Vänerns kuster och skärgårdar är dessutom mycket viktiga områden för fiskgjuse och havsörn, och i näringsrika vassvikar förekommer rördrom, småfläckig sumphöna och goda bestånd av brun kärrhök. Bergsbranter i sjöns närhet är viktiga häckplatser för mycket sällsynta arter, i synnerhet berguv och pilgrimsfalk, arter vars population i området bör beredas möjlighet att växa. Rovfåglar är störningskänsliga och beroende av relativt oexploaterade skogsområden till boplatser m.m.

I den del av kuststräckan som ligger i Gullspångs kommun ligger Nötön-Åråsviken, Vallholmen och Gullspångsälven som alla utgör naturreservat. Gullspångsälven utgör även Natura 2000-område enligt fågeldirektivet samt art- och habitatdirektivet och dessutom ett särskilt värdefullt vatten för förhistoriskt viktig miljö. Åråsviken-Vallholmen är Natura 2000-område

enligt fågeldirektivet. Nötön-Åråsviken-Kilsviken med Gullspångsälven är utpekad som riksintresse för naturvård och kuststräckan upp till Otterbäcken som riksintresse för friluftsliv, båda enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Kuststräckan i Gullspångs kommun är i sin helhet förklarad som riksintresse med geografiska bestämmelser enligt 4 kap. 2 § miljöbalken.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Exploateringstrycket utmed Vänerkusten är högt, i många områden är det redan idag svårt för besökare att ta sig fram till vattnet, samtidigt som Vänern och dess strandområden har både stora rekreativvärden och värden för växt- och djurliv i synnerhet fågellivet. Omfattande bebyggelse utanför hundrameterzonen skulle riskera att försämra tillgängligheten till strandområdena och skada värdena för växt- och djurlivet. Dessutom är det värdefullt att skydda Vänerkustens upplevelsevärden från påverkan från närliggande bebyggelse. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 300 meter kring Vänern är nödvändigt för att på lång sikt säkra Vänerkustens stora rekreativvärden och sjöns värden för växt- och djurlivet.

Strandskyddsgränsen har dock i viss mån anpassats efter större, avskiljande väg. I den del, direkt norr om kommungränsen mot Mariestads kommun, där RV 26 går längs Väterns strand, bedömer Länsstyrelsen att strandskyddsområdet inte behöver utvidgas över vägen. Riksväg 26 utgör här beslutsgräns för det utvidgade strandskyddet, se kartbilaga 1.4.

Narven (bilaga 1.3)

Värdebeskrivning

Sjön Narven är belägen i skogsområdet Tiveden i sydöstra Gullspång, strax söder om det lilla samhället Gårdsjö. I söder ligger Fiskkärret och mader med höga naturvärden som sträcker sig ner mot Gårdsjön. Narven ingår i sjöarna Undens och Velens nederbördsområde. Landskapet är präglat av barrskog med en topografi av relativt höga nivåskillnader, ställvis av sprickdalskaraktär.

Vid sjön finns en badplats med sandstrand och stor gräsplan, och längs västra stranden ligger ett skogsområde med elljusspår. Unden-Velenområdet är populärt för det rörliga friluftslivet och här finns rikligt med bär och svamp.

Narven är klassat som riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Narven med strandområden, och som del av ett större område av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, har mycket höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till

200 meter kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Gårdsjön med Kvarndammen (bilaga 1.1 och 1.3)

Värdebeskrivning

Sjön Gårdsjön (med Kvarndammen) är belägen i skogsområdet Tiveden i sydöstra Gullspång, med östra stranden i Örebro län. Gårdsjön ingår i sjöarna Undens och Velens nederbördsområde. Landskapet är präglat av barrskog med en topografi av relativt höga nivåskillnader, ställvis av sprickdalskaraktär. Klämsjökärren, ett våtmarkslandskap med mycket höga naturvärden sträcker sig söderut från Gårdsjöns södra delar. Våtmarken har stora ornitologiska värden. I norr ligger Fiskkärret och mader med höga naturvärden som breder ut sig upp mot sjön Narven.

De vackra skogarna med god tillgång på bär och svamp gör Unden-Velen området populärt för det rörliga friluftslivet.

Gårdsjön (med Kvarndammen) är klassat som riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Gårdsjön (med Kvarndammen) med strandområden, och som del av ett större område av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, har mycket höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Unden (bilaga 1.1 och 1.2)

Värdebeskrivning

Sjön Unden är belägen i skogsområdet Tiveden på gränsen mellan Västra Götaland och Örebro län. Sjön är relativt stor till ytan, nästan 10 ha, och delas inom länet mellan kommunerna Karlsborg, Töreboda och Gullspång. Sjön avvattnas söderut genom Edsån till sjön Viken. Området kring sjön präglas av ett naturskönt barrskogslandskap med en topografi med relativt stora nivåskillnader.

Unden har höga värden för såväl växt- och djurlivet som det rörliga friluftslivet, vilket understryks av att sjön med strandområden har pekats ut som riksintresse för både naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Stora delar av sjön omfattas även av geografiska bestämmelser, enligt 4 kap. 2 § miljöbalken, där turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets intressen särskilt ska beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Unden är en djup, relativt opåverkad, klarvattensjö, med artrik fiskfauna och förekomst av flera relikta planktonarter. Sjön hyser ett femtontal fiskarter, bland annat ett värdefullt rödingbestånd samt öring och hornsimpa. Unden

utgör även rast- och häcklokal för många fågelarter, bland annat Storlom och Fiskgjuse.

Strandområdena kring Unden är relativt oexploaterade, med undantag för en sträcka längs den östra stranden. Detta tillsammans med det klara vattnet, den artrika faunan och de fina badstränderna gör Unden med strandområden till ett värdefullt område för det rörliga friluftslivet. Edsån, mellan Unden och Viken, används av kanotister som ett utmärkt vildmarksvatten med fina naturupplevelser.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Unden med strandområden har höga upplevelsevärden, samt höga värden för både friluftslivet och växt- och djurlivet. Efterfrågan på fritidshus och annan exploatering kan förväntas öka i området i framtiden, i takt med ökande turism.

Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterzonen, skulle innebära negativ påverkan på både naturvärdena och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Delar av Skagern - Gudhammarsviken och Otterberget (bilaga 1.5, 1.6 och 1.9)

Värdebeskrivning

Gudhammarsviken är den grunda vik där Hovaån mynnar i Skagern. Viken kännetecknas framför allt av betade strandängar med lågvassar av jättegrose med mindre ruggar av bladvass, säv och kaveldun och små klarvattenytor. Längst ut mot Skagern finns en sandrevel, Tallholmen. Fågellivet i Gudhammarsviken är rikt med en häckfågelfauna av doppingar, simänder och sumphöns. Under somrar och höstar med lågvatten i Skagern blottläggs sand- och lerbankar i Gudhammarsviken, varvid en utmärkt rastlokal för vadare bildas. Sådana lågvattensomrar är Gudhammarsviken en av länets tre främsta rastlokaler för vadare.

Det finns en regional bevarandeplan för odlingslandskapet längs Hovaåns dal, Gudhammarsviken och västra stranden upp mot Sjöslätten.

Otterberget ligger vid Skagerns södra spets. Här finns en lång sandstrand och vacker natur. Det är en populär och välbesökt plats för bad, fiske och vattensport. Skagern har cirka 20 fiskarter så sportfisket är mycket omfattande. Otterbergets camping med kiosk och stugby ligger cirka 100 meter från badplatsen.

Länsstyrelsens bedömning

Området kring utloppet till Hovaån hyser höga värden för växt- och djurlivet, och området kring badplatsen vid Otterberget hyser höga värden för friluftslivet. Exploatering i dessa områden, även utanför hundrameterzonen, skulle innebära negativ påverkan på både naturvärdena och upplevelsevärdena i dessa områden. Länsstyrelsen bedömer därför att

ett utvidgat strandskydd i den omfattning som redovisas på kartbilagorna 1.5, 1.6 och 1.9, krävs för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området. Övriga områden kring sjön omfattas av generellt strandskydd om 100 meter.

Bemötande av inkomna yttranden

Länsstyrelsen noterar att samsyn råden angående ett behov av utvidgat strandskydd till 200 meter för sjön Uden i både Västra Götalands län och Örebro län. För sjön Skagern har strandskyddet i Västra Götalands län också minskats till generellt strandskydd om 100 meter med undantag av två mindre områden, ett med höga värden för djur- och växtlivet och ett med höga värden för friluftslivet. Vid gränserna mot Örebro län respektive Värmlands län är strandskyddet lika i de tre länen. För Gårdsjön med Kvarndammen kommer strandskyddet att vara olika i de två länen. I den del som ligger i Västra Götalands län ansluter relativt stora våtmarker till Gårdsjön. Dessa har höga värden för djur- och växtlivet. Sjön är även en del i Uden-Velens avrinningsområde som är ett referensområde för orörd natur. Sjöns orördhet gör att den även har höga värden för friluftslivet.

De allra flesta sjöar som omfattas av strandskydd i länet har generellt strandskydd om 100 meter. Utvidgat strandskydd gäller bara i områden som är extra skyddsvärda med hänsyn till strandskyddets syften. Att minska strandskyddet till 100 meter vid samtliga sjöar i Gullspångs kommun skulle riskera att leda till fragmentering av strandområdena, med följderna att allmänhetens tillgång till strandområdena generellt skulle minska samt att förhållandena för växt- och djurliv skulle försämrats. Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd vid uppräknade sjöar, med de motiveringar som angivits i beslutet, är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften.

Strandskyddslagens inriktning om anpassning efter lokala förhållanden när det gäller bl.a. exploateringsstryck avser framförallt kommunernas möjlighet att peka ut s.k. LIS-områden, där lättnader i strandskyddet ska gälla till förmån för landsbygdsutveckling. Länsstyrelsen väger in frågor som framtida exploateringsstryck i bedömningen av om utökat strandskydd behövs i ett område. Även i kommuner som i stort har ett lågt exploateringsstryck kan det dock finnas intresse av att bygga strandnära fritidshus m.m. i specifika områden. Länsstyrelsen anser att de möjligheter som de i lagen inskrivna verktygen för landsbygdsutveckling medför är tillräckliga och att det inte är lagstiftarens intention att strandskyddet ska minskas i samband med denna översyn enbart i syfte att stimulera landsbygdsutvecklingen.

Länsstyrelsens bedömningar av dispensansökningar och undantag för areella näringar måste följa den praxis som utvecklas kring lagstiftningen. Vare sig lagstiftning eller praxis kan påverkas i samband med detta beslut.

Vad gäller önskemålet om differentiering av strandskyddet så anser Länsstyrelsen att många av de värden som finns kring sjöarna är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allmänhetens tillgång till strandområdet och förhållandena för växt- och djurlivet. Länsstyrelsen anser därför att ett utvidgat strandskydd kring sjöarna som helhet är nödvändigt för att trygga syftena med strandskyddet.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har haft samarbete med grannlänerna i syfte att få till enhetligt strandskydd för de sjöar som går över länsgränserna.

Intresseprövning

De utvidgningar av strandskyddsområden som detta beslut avser, omfattar sådana områden som idag har, eller inom överskådlig framtid kan väntas få, mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv och/eller för växt- och djurlivet. Ett utvidgat strandskydd är enligt Länsstyrelsens bedömning nödvändigt för att långsiktigt säkerställa syftena med strandskyddet i dessa områden. Detta medför vissa inskränkningar i användningen av mark- och vatten. Beslutet innebär totalt sett en minskning av det utvidgade strandskyddets omfattning i Gullspångs kommun jämfört med hur det var innan den 1 december 2014. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att förordnandet inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Kungörelse

Beslutet ska, tillsammans med ett antal andra kommunvisa beslut, kungöras i Post- och inrikes tidningar, länets författningssamling samt i Mariestads-Tidningen och Skaraborgsbygden.

Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidning enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat och landskapsarkitekt John Dagobert har varit föredragande. I ärendets handläggning har även naturvårdsdirektör Sven Swedberg och länsjurist Anna Roslund, rättsenheten, deltagit.

Lisbeth Schultze

John Dagobert

Upplysningar

Detta beslut påverkar inte tidigare beslut om upphävande av strandskydd som fattats i samband med fastställelse eller antagande av detaljplaner eller områdesbestämmelser. Det påverkar inte heller de områden som var planlagda då strandskydd infördes den 1 juli 1975, som enligt 10 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska vara undantagna från strandskydd så länge inte annat bestäms.

I de planområden där det tidigare har bestämts att utvidgat strandskydd ska råda intill en viss gräns gäller utvidgning av strandskydd enligt kartor till detta beslut. Däremot medför detta beslut inte att strandskydd läggs på inom planer från före 1 juli 1975 som hittills inte berörts av strandskydd. (alla)

Detta beslut medför inte något ytterligare upphävande av generellt strandskydd inom planlagda områden. De områden inom planlagd mark där generellt strandskydd är upphävt har detta gjorts genom separata beslut kopplade till antagandet av planen. (Skaraborg)

Strandskydd inträder enligt 10 a § lagen om införande av miljöbalken, då en generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts med en ny detaljplan. Detta gäller även när en detaljplan för ett område som tidigare har omfattats av en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

För områden där strandskyddet upphävts vid planläggning anges det i 7 kap. 18 g § miljöbalken att strandskydd återinträder om en detaljplan eller områdesbestämmelser upphävs eller ersätts med en ny detaljplan.

I de fall anpassningar av strandskyddsgränsen har gjorts med hänsyn till befintliga bostadstomter är den nya gränsen i de flesta fall avsedd att följa fastighetsgränserna. I de fall fastighetsgränsen är felaktigt inlagd i kartan är det den faktiska fastighetsgränsen som ska vara vägledande för tolkningen av var strandskyddsgränsen går.

Strandskyddet innebär bland annat förbud mot nybyggnation och gäller vid sidan av plan- och bygglagen. Beslutet innebär i vissa områden att strandskydd införs där strandskydd tidigare inte gällt. För att utnyttja ett gällande bygglov behövs då även dispens från strandskyddet.

Vid sidan av strandskyddsbestämmelserna gäller annan lagstiftning som vanligt. Den som har för avsikt att vidta åtgärder inom strandskyddat område och därför planerar att söka dispens för det, kan även behöva tillstånd enligt andra bestämmelser.